

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **GERRIT JANSSENS**

debuteerde vorig jaar met de roman 'Twaalf'

In 2012 deelde de dood mij een vette, dubbele uppercut uit. Mijn vrouw en ik verloren een ongeboren kind en mijn vader stierf. We waren op terugreis van vakantie toen ik een telefoontje van mijn moeder kreeg om te zeggen dat mijn vader onverwacht geopereerd werd; drie kwartier later belde ze opnieuw om te vertellen dat hij overleden was – zonder enige mogelijkheid tot afscheid, totaal abrupt. 2012 was een persoonlijk rampjaar, en meteen ook het begin van mijn besef van de eindigheid der dingen.

'Sindsdien voel ik een urgentie om te doen wat ik belangrijk vind: mijn wens om te schrijven is heel acuut is geworden. Wellicht heb ik *Twaalf* geschreven om het jaar 2012 te bezweren: ik heb er mijn angst in geprojecteerd om mijn kinderen te verliezen. Het boek is ook mijn eerste poging om de eindigheid in de ogen te kijken, meteen met de meest definitieve vorm van afscheid. De twaalfjarige hoofdfiguur heeft, net zoals mijn kinderen, veel te vroeg moeten beseffen hoe het is om iemand voor altijd te verliezen. Mensen vinden hem soms vroegrijp, maar je hebt er geen idee van tot welke inzichten kinderen in staat zijn. Mijn zoon van vier besepte meteen na dat telefoontje wat het betekende dat zijn grootvader er niet meer was.'

'*Twaalf* is ook een dikke middelvinger naar de dood. Volgens mij kan je dat zeggen over elk gedrukt woord, elke zin, elk boek: allemaal middelvingers naar de dood, die in het beste geval ook troost bieden. Want schrijven is dé manier om te ontsnappen aan de eindigheid. Niet per se in de romantische zin dat literatuur kunst is die de eeuwen overstijgt, al kan dat wel, maar in de essentiële zin, als testament: ik heb bestaan, ik heb dit verhaal verteld en dit blijft over.'

'Dat ik sterf, staat vast', zei Bram Vermeulen. Voor mijn eigen dood ben ik niet bang; ik ben veel banger mijn naasten te verliezen. Als mijn telefoon onverwacht gaat, slaat mijn hart nog altijd vijf slagen over. Sinds 2012 leef ik veel bewuster: is de tijd die ik in vrienden en familie steek het waard, doe ik mijn werk nog graag? Niet dat ik leef alsof elke dag mijn laatste is, maar wel met het besef dat elke dag mijn laatste zou kunnen zijn. Daarom probeer ik er bewust voor te zorgen dat er, als ik sterf, geen afscheid nodig is. Dat, als ik plots zou overlijden, de mensen van wie ik echt gehouden heb weten hoe graag we elkaar zagen. Mijn vrouw en ik willen heel oud worden en op een nacht samen vredig heengaan, maar wellicht word ik eerder overreden door een



© JeRoen Murré

**'Ik wil hier
mijn tijd
uitdoen, zelf
als ik moet
lijden'**

vette stadsjeep met een bullbar omdat ik met mijn verstrooide hoofd vol verhalen de straat oversteek, en dan hoop ik dat alles wat gezegd moest zijn gezegd is. Dus in ons gezin vertrekken we niet zonder een knuffel, een zoen en een vredevol afscheid, en gaan we nooit met ruzie slapen, zelfs al was er conflict. Meestal lukt dat.'

'Als ik iemand zou mogen bezoeken in de dood, zou dat wel mijn vader zijn. Niet dat we elkaar nog veel te zeggen hebben, behalve dan dat ik hem begrijp nu ik de veertig voorbij ben. En dat ik hem graag zag. En ik zou hem vertellen wanneer zijn kleinzonen voetballen, zodat hij kan komen kijken, maar mijn oudste zoon zegt vaak dat hij opa ziet en hoort, dus ik denk dat hij dat gemis ook voelt en stiekem langs de lijn staat, wat op zich een vrolijke gedachte is.'

'Hoe ik wil overlijden? Liefst niet zonder een al te lang aftakelingsproces en zonder mentale terugval. Maar ik heb wel met mijn vrouw afgesproken dat euthanasie geen optie is: ik wil hier mijn tijd uitdoen, zelfs als ik moet lijden. Dat klinkt wellicht heel christelijk, maar sinds de geboorte van mijn zonen en het overlijden van mijn vader heb ik ontzettend veel respect gekregen voor het

mysterie van het leven. Ik beschouw mijn tijd hier als een cadeau, al is dat wellicht makkelijk gezegd als *white privileged male* zonder zorgen. Maar toch: het leven is een gift – helaas soms ook in de betekenis van vergif. En dus wil ik mijn tijd uitdoen tot aan het gaatje van de lp.'

'Als tiener heb ik een lange lijst aangelegd van nummers voor mijn begrafenis; intussen ben ik erachter dat die dienst niet zo lang hoeft te duren. Maar een nummer of drie moet wel kunnen. Doe maar "Verlangen" van Bram Vermeulen, "Altijd halverwege" van Jonas Winterland en dan nog iets van Buckley of Bowie, want die twee mis ik echt. Ken je die bootleg van Jeff Buckley die aan de piano "Dido's lament" van Purcell brengt, op een of ander concert in het begin van zijn carrière? Hij zingt dat alsof hij zelf al ten volle weet dat zijn leven niet eindeloos meer zal duren. Dat zet ik bijna niet meer op, omdat dat echt te heftig is. Je kunt je natuurlijk afvragen waarom je nog nummers zou uitkiezen als je er zelf niet meer bent om te luisteren. Wel, omdat die nummers beter dan ik kunnen zeggen wie ik was. Het lijkt me fijn dat mensen dan, als ze die muziek toevallig horen, nog eens denken aan waar ik als mens voor probeerde te staan. Dat ze een herinnering vasthouden, als een klein vuurtorentje.'

Opgetekend door Gaea Schoeters.